

Praca w Zjednoczonym Królestwie (imigranci z 8 nowych krajów członkowskich UE)

Niniejszy artykuł został napisany z myślą o obywatelach krajów wymienionych poniżej, zamierzających podjąć pracę w Zjednoczonym Królestwie: Czechy, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Polska, Słowacja i Słowenia.

Program Rejestracji Pracowników

Jako obywatel jednego z ww. krajów bezpośrednio po podjęciu nowego zatrudnienia, a najpóźniej w ciągu miesiąca masz obowiązek zarejestrować się w prowadzonym przez brytyjskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Programie Rejestracji Pracowników (Workers Registration Scheme, WRS).

Opłata za rejestrację wynosi 90 £ i dotyczy konkretnego zatrudnienia. Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od zarejestrowania się zmienisz pracę, musisz się zarejestrować ponownie. Po 12 miesiącach nieprzerwanego legalnego zatrudnienia NIE potrzebujesz już się rejestrować w ramach WRS.

Dalsze informacje i formularze podaniowe znajdziesz na stronie internetowej UK Borders Agency: www.ukba.homeoffice.gov.uk/workingintheuk/wrs/workers/

Wypełnione formularze należy wysłać na adres podany na formularzu:

Work Permits (UK) WRS
PO Box 492
DURHAM
DH99 1WU

Zaleca się wysłanie listem poleconym (registered post) oraz zachowanie kopii dokumentów i dowodu wpłaty (np. odcinka przekazu pocztowego lub czeku).

Przy pierwszym podaniu należy załączyć do formularza WRS:

- kopię pisma od obecnego pracodawcy w Zjednoczonym Królestwie, podającego datę rozpoczęcia zatrudnienia
- dwa zdjęcia paszportowe
- swój paszport lub dowód osobisty
- opłatę 90 funtów.

Pracownicy niektórych kategorii nie muszą się rejestrować w programie WRS:

- osoby samozatrudnione
- osoby świadczące usługi na terenie Zjednoczonego Królestwa na rzecz pracodawcy, którego siedziba znajduje się poza Zjednoczonym Królestwem

Szukanie pracy w Zjednoczonym Królestwie

Obywatele UE mają taki sam dostęp do brytyjskich urzędów zatrudnienia jak obywatele brytyjscy. W Anglii urząd zatrudnienia nazywa się Jobcentre Plus. Posiada tu ponad 1 tysiąc oddziałów, których personel może Ci pomóc w szukaniu pracy. Dane kontaktowe lokalnych biur Jobcentre Plus znajdziesz w książce telefonicznej pod hasłem „Jobcentre Plus” lub na stronie internetowej Jobcentre Plus: www.jobcentreplus.gov.uk/. Także z bazy danych Jobcentre Plus, zawierającej oferty pracy, można skorzystać poprzez stronę internetową.

Poszukujący pracy w Zjednoczonym Królestwie często odwiedzają agencje zatrudnienia (recruitment agencies, employment agencies). Nierzadko specjalizują się one w różnych typach pracy. Adresy i numery telefonów znajdziesz pod hasłem „Employment Agencies” lub „Personnel Consultants” w książce branżowej Yellow Pages (www.yell.com). Dane kontaktowe agencji można także uzyskać w Konfederacji Rekrutacji i Zatrudnienia (Recruitment and Employment Confederation, REC) – organizacji zrzeszającej brytyjskie agencje zatrudnienia. Pobieranie opłat za pośrednictwo pracy jest niezgodne z prawem, jednak agencje mogą pobierać opłaty za inne usługi.

REC – Recruitment and Employment Confederation
15 Welbeck Street
LONDON
W1G 9XT

Telefon: +44 (0) 7009 2100
Fax: + 44 (0) 20 7935 4112
Email: info@rec.uk.com
Internet: www.rec.uk.com

Dobrym źródłem informacji o ofertach pracy w Zjednoczonym Królestwie są lokalne i ogólnokrajowe gazety. Strona internetowa Fish for Jobs (<http://fish4.co.uk/jobs/index.html>) jest bazą danych o ofertach pracy, zawierającą ogłoszenia z wielu gazet lokalnych.

Zdobywanie kwalifikacji w Zjednoczonym Królestwie

Programy nauki zawodu oferują młodym ludziom odbycie szkolenia zgodnie z programem opracowanym przez pracodawców z danej branży, komisje nadające uprawnienia zawodowe i instytucje państwowe. Absolwenci kursów uzyskują Krajowe Kwalifikacje Zawodowe (National Vocational Qualification, NVQ). If you are on an Apprenticeship, your employer will pay you a regular wage. How much depends on the employer and the job. Additional funding may be available for travel and childcare costs. Najlepszym miejscem zasięgnięcia porady i uzyskania informacji na temat kursów nauki zawodu jest lokalny ośrodek Connexions.

Prawa pracownicze

Krajowa Płaca Minimalna

Krajowa Płaca Minimalna ma zastosowanie do większości pracowników i ustala minimalną stawkę wynagrodzenia za godzinę pracy. Dla osób w wieku 16-17 stawka godzinowa wynosi 3,40 £ (od 1 października 2008 r. 3,53 £), dla osób w wieku 18-21 (włącznie) stawka godzinowa wynosi 4,60 £ (od 1 października 2008 r. 4,77 £), a dla osób od 22 roku życia 5,52 £ (od 1 października 2008 r. 5,73 £).

W zależności od wieku i sytuacji pracownika zastosowanie mogą mieć inne stawki. Dalsze informacje i porady znajdziesz na stronie internetowej www.dti.gov.uk/employment/pay/national-minimum-wage/index.html.

Czas pracy

Regulacje Czasu Pracy (WTR) uprawniają pracownika do:

- tygodniowego czasu pracy ograniczonego do średnio 48 godzin w tygodniu (ale może on pracować dłużej, jeżeli chce);
- ograniczenia godzin roboczych do 8 w danym okresie 24 godzin w przypadku pracy nocnej;
- bezpłatnych badań lekarskich, jeżeli pracuje w nocy;
- 11 godzin niezakłóconej przerwy między dwoma dniami roboczymi;
- wolnego dnia w każdym tygodniu;
- przerwy regeneracyjnej, jeżeli pracujesz dłużej niż 6 godzin;
- 4 tygodni płatnego urlopu rocznie.

Twoje prawa pracownicze

Zarówno pracodawcy, jak i pracownicy mają określony zakres odpowiedzialności za bezpieczeństwo i higienę w miejscu pracy.

Szczegółowe informacje o prawach i obowiązkach w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy zawiera broszura „Working in the UK: Your rights: A Guide for Workers: <http://www.tuc.org.uk/international/index.cfm?mins=288>

Członkostwo w związkach zawodowych

Pracownik może wstąpić do związku zawodowego. Pracodawca nie ma prawa dyskryminować pracownika za przynależność do związku zawodowego. Dalsze informacje na ten temat można otrzymać w Radzie Związków Zawodowych (Trades Union Council, TUC). www.tuc.org

Dyskryminacja w pracy

W Zjednoczonym Królestwie nielegalna jest dyskryminacja w miejscu pracy z powodu płci, rasy, wieku, niesprawności, orientacji seksualnej, religii lub przekonań.

Dalsze informacje o prawach pracowniczych można znaleźć na stronie internetowej ACAS website at www.acas.org.uk/.

Podatki i ubezpieczenia społeczne

Podatek dochodowy

Kiedy rozpoczniesz pracować w Zjednoczonym Królestwie, Twój pracodawca automatycznie potrąci podatek dochodowy (Income Tax) – ten system bieżącego odprowadzania należności z wynagrodzenia nazywa się PAYE (Pay As You Earn). Wysokość potrącanych kwot zależy od statusu podatnika (zamieszkały na stałe w tym kraju lub nie) oraz wysokości jego zarobków. Pewna kwota - do 5435 £ (w roku finansowym 2008/09) jest każdego roku zwolniona od podatku dochodowego.

Każdy pracownik w Zjednoczonym Królestwie posiada swój kod podatkowy, umożliwiający pracodawcy ustalenie wysokości podatku, który winien odprowadzić w imieniu pracownika. W przypadku pracowników rozpoczynających pracę w Zjednoczonym Królestwie pracodawca może być zmuszony do zastosowania prowizorycznego kodu podatkowego aż do określenia właściwego kodu przez Królewski Urząd Podatkowy i Celny (HM Revenue & Customs). Pracownik, który zapłacił za duży podatek, powinien otrzymać wraz z wynagrodzeniem zwrot nadpłaconego podatku, gdy przydzielony mu zostanie właściwy kod podatkowy.

Rozstając się z pracodawcą pracownik otrzyma formularz P45, który powinien przekazać swojemu nowemu pracodawcy. P45 umożliwi nowemu pracodawcy zastosowanie właściwego kodu podatkowego, a tym samym potrącanie już od początku właściwej kwoty podatku.

Kod podatkowy ustala pracodawca. Jednak informacje można otrzymać także w Urzędzie Podatkowym i Celnym.

Ubezpieczenia społeczne

Wraz z rozpoczęciem pracy lub wystąpieniem o zasiłki w Zjednoczonym Królestwie należy wystąpić o numer ubezpieczeń społecznych (National Insurance number). Należy się skontaktować z lokalnym urzędem zatrudnienia - Jobcentre Plus, a w Irlandii Północnej z lokalnym urzędem ubezpieczeń społecznych (Social Security office) lub urzędem zatrudnienia i świadczeń (Jobs & Benefits office), który wyznaczy termin rozmowy mającej na celu potwierdzenie tożsamości petenta. Dalsze informacje można uzyskać w lokalnym urzędzie lub znaleźć na stronie internetowej Departamentu Pracy i Rent (*Department for Work and Pensions*) http://www.dwp.gov.uk/lifeevent/benefits/ni_number.asp. Do otrzymania stałego numeru ubezpieczeń społecznych pracownikowi może zostać wydany tymczasowy numer. Osoby po raz pierwszy występujące o przyznanie numeru ubezpieczeń społecznych muszą odbyć rozmowę mającą na celu potwierdzenie swojej tożsamości. W trakcie rozmowy petent jest proszony o podanie podstawowych danych o sobie i powinien przynieść ze sobą dokumenty pozwalające stwierdzić jego tożsamość. Może zostać także poproszony o wypełnienie formularza – podania o numer ubezpieczeń społecznych. Termin rozmowy w celu otrzymania takiego numeru można uzyskać telefonicznie: 0845 6000643. Petent zostanie poinformowany(a) o miejscu, w którym odbędzie się rozmowa.

Numer ubezpieczeń społecznych jest numerem przyporządkowanym konkretnej osobie, służącym do rejestrowania płaconych przez nią składek na ubezpieczenia społeczne oraz numerem referencyjnym dla całego brytyjskiego systemu opieki społecznej. Pracodawca potrzebuje numer ubezpieczeń społecznych w celu odprowadzenia właściwej kwoty podatku i składek ubezpieczeniowych. Płacenie składek na ubezpieczenia społeczne uprawnia pracownika do określonych świadczeń socjalnych. Pracodawca potrąca składki na ubezpieczenia społeczne bezpośrednio z wynagrodzenia pracownika. Wysokość składek zależy od wysokości zarobków, a osoby zarabiające mniej niż 105 £ (2008/09) tygodniowo są zwolnione z płacenia składek.